Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 10 februari 1920 kl. 7 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad organisation av statsdepartementen jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 7 januari 1920 dagtecknad proposition (nr 3), vilken, i vad densamma icke avsåge jordbruksdepartementet, hänvisats för förberedande behandling till statsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över justitieärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

1) att

dels godkänna de i statsrådsprotokollet intagna förslagen till ordinarie avlöningsstater för justitie-, försvars-, social-, kommunikations-, finans-, ecklesiastik-, jordbruks- och handelsdepartementen samt till övergångsstater för försvars-, social- och ecklesiastikdepartementen, att tillämpas staterna för ecklesiastikdepartementet från och med ingången av år 1921 och övriga stater från och med den 1 juli 1920,

dels ock förklara,

ej mindre att de i ovannämnda avlöningsstater upptagna befattningshavare skola vara underkastade de villkor och bestämmelser, som fastställts för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt statsdepartementens nu gällande avlöningsstater, därvid skall iakttagas, att förste aktuarie

i avseende å rätt till semester skall vara likställd med förste kanslisekreterare,

än även att i fråga om övergångsstaterna för försvars-, social- och ecklesiastikdepartementen och de å dessa stater upptagna befattningshavare skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad i motsvarande hänseende är stadgat beträffande de för respektive lantförsvars-, civil- och ecklesiastikdepartementen nu gällande övergångsstater;

2) att å riksstaten för år 1921

a) under andra huvudtiteln, justitiedepartementet, höja det ordinarie anslaget för departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli från dess nuvarande belopp ..... kronor 94,000
med 8,700 kronor till..... » 102,700;

b) under fjärde huvudtiteln, försvarsdepartementet, uppföra ett ordinarie anslag för departementet å..... kronor 199,000;

c) under femte huvudtiteln, socialdepartementet,

ej mindre å ordinarie stat uppföra

dels för departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli ett anslag å..... kronor 182,900,

dels ock till övergångsstat för departementet ett förslagsanslag, högst ..... kronor 15,600,

än även, utöver nyssberörda anslag, å extra stat för upprätthållandet av departementets verksamhet anvisa ett förslagsanslag, högst ..... kronor 10,500,

d) under sjätte huvudtiteln, kommunikationsdepartementet,

dels uppföra ett ordinarie anslag för departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli å..... kronor 120,500,

dels ock, utöver nyssberörda anslag, å extra stat för upprätthållandet av departementets verksamhet anvisa ett förslagsanslag, högst ..... kronor 24,800;

e) under sjunde huvudtiteln, finansdepartementet,

dels höja det ordinarie anslaget för departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli från dess nuvarande belopp ..... kronor 133,300
med 24,600 kronor till ..... » 157,900,

dels ock därutöver å extra stat för upprätthållandet av departementets verksamhet anvisa ett förslagsanslag, högst..... kronor 9,000;

f) under åttonde huvudtiteln, ecklesiastikdepartementet,

dels sänka

ej mindre det ordinarie anslaget för departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli från dess nuvarande belopp..... kronor 222,550
med 28,500 kronor till ..... » 194,050,

än även det ordinarie anslaget till övergångsstat för departementet från dess nuvarande belopp ..... kronor 11,000
med 5,800 kronor till ..... » 5,200,

dels ock å extra stat för anställande av extra föredragande inom departementet m. m. anvisa ett förslagsanslag, högst ... kronor 17,200;

g) under nionde huvudtiteln, jordbruksdepartementet,

dels sänka det ordinarie anslaget för departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli från dess nuvarande belopp ..... kronor 118,800
med 4,000 kronor till ..... » 114,800,

dels ock å extra stat för en egnahemsavdelning i departementet anvisa ett förslagsanslag, högst ..... kronor 22,000;

h) under tionde huvudtiteln, handelsdepartementet,

dels uppföra ett ordinarie anslag för departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli å ..... kronor 96,200,

dels ock utöver nyssberörda anslag, å extra stat för upprätthållandet av departementets verksamhet anvisa ett förslagsanslag, högst ..... kronor 13,200;

samt

3) att vad angår förhållandena för tiden 1 juli—31 december 1920

dels medgiva, att nedannämnda å riksstaten för år 1920 uppförda anslag må, i den mån de belöpa å senare hälften av samma år, efter Kungl. Maj:ts närmare beprövande tagas i anspråk för följande ändamål, nämligen:

a) för upprätthållande av försvarsdepartementets verksamhet:

det under fjärde huvudtiteln uppförda anslaget till lantförsvarsdepartementet samt det under femte huvudtiteln upptagna anslaget till sjöförsvarsdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli och samma departements kommandoexpedition;

b) för upprätthållande av social- och kommunikationsdepartementens verksamhet:

de under sjätte huvudtiteln uppförda anslagen till civildepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, till övergångsstat för departementet, till extra byrå för fattigvårdsärenden, till extra föredragande för

mål hos regeringsrätten samt till extra föredragande för stadsplanemed flera ärenden, därvid anslaget till övergångsstat för civildepartementet skall för motsvarande ändamål användas inom socialdepartementet;

c) för upprätthållande av finansdepartementets verksamhet:

de under sjunde huvudtiteln uppförda anslagen till finansdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, till en extra byråchef för lagärenden och till förstärkning av arbetskrafterna å finansdepartementets regeringsrättsbyrå;

samt

d) för upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet:

det under femte huvudtiteln uppförda anslaget till sjöförsvarsdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli och samma departements kommandoexpedition, såvitt angår det belopp av 3,400 kronor, som icke behöver tagas i anspråk för försvarsdepartementets räkning, och

det under nionde huvudtiteln uppförda anslaget till jordbruksdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, såvitt angår det belopp av 2,000 kronor, som besparas genom indragning av en andre kanslisekreterartjänst;

dels ock, såsom förstärkning av eljest för ändamålet tillgängliga medel, för upprätthållande av justitie-, social-, kommunikations-, finans- och handelsdepartementens verksamhet å tilläggsstat för år 1920 såsom förslagsanslag, högst, anvisa

under andra huvudtiteln:
för justitiedepartementet ett belopp av ..... kronor 4,350,

under sjätte huvudtiteln:
för social- och kommunikationsdepartementen ett belopp av ..... » 46,900,

att efter Kungl. Maj:ts närmare beprövande mellan sistnämnda båda departement fördelas, samt

under sjunde huvudtiteln:
för finansdepartementet ett belopp av ..... kronor 9,400
och
för handelsdepartementet ett belopp av ..... » 49,300.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet.

I samband med förevarande proposition har utskottet till behandling förehaft följande i anledning av densamma väckta motioner, nämligen: *Motioner.*

nr 56 inom första kammaren av herr *C. A. Reuterskiöld*, vilken hemställt, dels att riksdagen i den skrivelse, vari Kungl. Maj:ts proposition nr 3 besvaras, uttalar, att en överflyttning av vissa kyrkolagsstiftningen berörande ärenden från justitie- till ecklesiastikdepartementet synes riksdagen lämplig, dels ock att riksdagen med godkännande av i motion angiven motivering ville besluta att till justitiedepartementets stat överflytta vad i samma proposition hänförts under tredje byrån av socialdepartementet samt vidtaga härför nödiga ändringar i de föreslagna staterna för dessa departement;

nr 57 inom samma kammare av herr *H. Öhngren,* vilken hemställt, att bankinspektionen samt ärenden rörande bank-, fond- och hypoteksväsendet måtte överföras från finansdepartementet till handelsdepartementet, samt att de till följd härav erforderliga förändringarna i staterna för 7:de och 10:de huvudtitlarna måtte vidtagas;

nr 159 inom andra kammaren av herr *S. Lübeck*, som hemställt, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 3 ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att ärenden rörande det privata bankväsendet samt fond- och hypoteksväsendet jämte därtill hörande verk och inrättningar måtte förläggas under handelsdepartementet; samt

nr 224 inom sistnämnda kammare av herr *E. Molin* i Dombäcksmark, vilken föreslagit, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 3 ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att ärenden rörande den affärsmässiga försäkringsrörelsen ävensom försäkringsinspektionen måtte förläggas under finansdepartementet i stället för handelsdepartementet.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

Sedan erforderliga förarbeten för en förändrad departementsindelning blivit verkställda, framlades vid 1919 års lagtima riksdag resultatet av dessa arbeten i proposition (nr 359) med förslag till ny lag om statsdepartementen. Enligt detta förslag skulle lantförsvars- och sjöförsvarsdepartementen förenas till ett departement, försvarsdepartementet; civildepartementet uppdelas på två departement, ett kommunikationsdepartement och ett socialdepartement; samt ett nytt departement inrättas för handel, industri och sjöfart. Statsdepartementens antal skulle härigenom ökas *Proposition till 1919 års lagtima riksdag.*

från åtta till nio och statsrådsledamöternas antal höjas från elva till tolv, varav — såsom nu — tre konsultativa statsråd.

Omförmälda proposition bifölls av riksdagen, som dock därvid icke yttrade sig om den i motiveringen till propositionen framlagda planen till organisation av statsdepartementen. Den 19 juni 1919 utfärdades med anledning härav lag om statsdepartementen (Sv. Förf.-saml. nr 340). Enligt denna lag, varigenom lagen om statsdepartementen av den 20 juni 1918 upphävdes, har förordnats, att statsdepartementen skola vara nio och hava följande huvudsakliga verksamhetsområden, nämligen:

utrikesdepartementet: utrikes ärenden;

justitiedepartementet: lagärenden och justitieförvaltningen;

försvarsdepartementet: försvarsväsendet till lands och sjöss;

socialdepartementet: ärenden av social natur, så ock ärenden rörande den inre civila förvaltningen samt allmän hälso- och sjukvård;

kommunikationsdepartementet: ärenden rörande samfärdselanstalter och allmänna arbeten;

finansdepartementet: finansförvaltningen och skatteväsendet;

ecklesiastikdepartementet: kyrkoärenden samt ärenden rörande undervisning, vetenskap och konst;

jordbruksdepartementet: ärenden rörande jordbruk, domäner och skogar; samt

handelsdepartementet: ärenden rörande handel, industri och sjöfart.

Den sålunda beslutade organisationen var avsedd att träda i kraft den 1 juli 1920.

Justitiedepartementet.

Kungl. Maj:ts förslag.

I förevarande proposition har Kungl. Maj:t nu framlagt förslag till organisationens genomförande.

De förändringar, som av den nya departementsindelningen föranledas med avseende å justitiedepartementets ämbetsområde, äro ej synnerligen betydande. I främsta rummet avse dessa förändringar departementets lagstiftningsuppgifter, men även vissa mindre jämkningar beträffande dess förvaltningsområde hava ansetts böra ske.

Beträffande *lagstiftningsfrågorna* innebär Kungl. Maj:ts förslag att flertalet ärenden av denna art fortfarande skola handläggas å justitiedepartementet. De frågor, som skola behandlas av andra departement, där förändrad ärendesfördelning ifrågasatts, framgå i huvudsak av nedanstående sammanställning:

Socialdepartementet: allmän hälso- och sjukvård, allmän ordning och säkerhet, kommunallagstiftning i fråga om de borgerliga kommunerna, arbets- och kollektivavtal, arbetstvister, arbetarskydd, arbetstiden

i allmänhet, socialförsäkring, fattigvård, alkoholistvård, bostads- och föreningsväsende samt lappväsendet.

Kommunikationsdepartementet: vägar, broar och färjor, koncessions- och trafiksäkerhet för järnvägarna, lufttrafik, stadsplaneväsendet, byggnads- och brandväsendet samt skjutsväsendet.

Finansdepartementet: banklagstiftning, rikets mynt och mått, skatte- och rusdryckslagstiftning samt pensioner.

Ecklesiastikdepartementet: byggande och underhåll av kyrka och prästgårdar, prästerskapets avlöningsförhållanden, tillsättning av prästerliga tjänster, kyrkofond och kommunallagstiftning i fråga om de kyrkliga kommunerna.

Jordbruksdepartementet: skogar och skogsvård, nationalparker och naturminnesmärken.

Handelsdepartementet: tillsyn å fartyg, arbetstiden å fartyg, oriktig ursprungsbeteckning, lotterier, försäkringsrörelse samt handel och näringar.

Beträffande de *förvaltningsärenden,* som enligt Kungl. Maj:ts förslag skola av justitiedepartementet handläggas, hava vissa förändringar i förhållande till nuvarande ärendesfördelning ansetts erforderliga.

Till justitiedepartementet skulle sålunda från det nuvarande civildepartementet överföras ärenden angående avvisning, utvisning och övervakande av utlänningar samt rikets gränser, vapen och flagga.

Därjämte skulle regeringsrätten överföras från civil- till justitiedepartementet.

Från justitiedepartementet skulle däremot till andra departement överföras nedannämnda ärendesgrupper:

till socialdepartementet: ärenden angående lösdrivares behandling samt statens tvångsarbetsanstalter;

till finansdepartementet: ärenden angående expeditionslösen och valstatistik;

till handelsdepartementet: varumärkesärenden.

Justitiedepartementets ämbetsområde skulle sålunda efter genomförandet av den departementala omorganisationen komma att omfatta — förutom flertalet *lagstiftningsfrågor* —

ärenden rörande

inseende över lagskipningen; domstolarna och deras personal; rikets judiciella indelning; tingsstad, tingshus och häradshäkte; offentliga rättshjälpsanstalter;

fastighetsregister;

åtal för brott och förordnande av domstol, där sådant ankommer på Kungl. Maj:t; av brottmål föranledda ersättningar av allmänna medel; ersättning till oskyldigt häktade eller dömda; förbrytares utlämnande;

fångvården; behandling av minderåriga förbrytare; straffregister;

nåd i brottmål; villkorlig frigivning;

tillämpning av tryckfrihetsförordningen, i vad denna förordning därom stadgar;

rikets vapen och flagga;

rikets gränser;

regering och riksdag; val till riksdagens kamrar; sammanfattande av berättelsen till riksdagen om vad i rikets styrelse tilldragit sig;

medborgarrätt; tillstånd för utlänning att förvärva fast egendom, gruva eller aktier;

avvisning, utvisning och övervakning av utlänningar;

fideikommissförfattningar;

tillstånd till äktenskap och adoption, där meddelande av sådant tillstånd ankommer på Kungl. Maj:t;

rättsstatistik;

svensk författningssamling.

I anslutning härtill skulle till justitiedepartementet komma att höra följande verk, stater och inrättningar:

högsta domstolen;
regeringsrätten;
lagrådet;
nedre justitierevisionen;
justitiekanslersämbetet;
hovrätterna;
allmänna underdomstolarna;
vattendomstolarna;
krigsdomstolarna;
poliskammare;
tryckfrihetsombuden;
fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten;
uppfostringsanstalter för minderåriga förbrytare.

Beträffande justitiedepartementets *organisation* har av Kungl. Maj:t allenast några mindre förändringar i förhållande till nuvarande organisation ansetts erforderliga. Å departementets lagavdelning har inrättandet av en andre kanslisekreterarebefattning begärts. Därjämte har ytterligare en kvinnlig biträdesbefattning av första graden ansetts böra

uppföras å stat, varjämte en höjning med 1,500 kronor äskats av de till amanuenser, extra biträden och vikariatsersättningar anvisade medel. Slutligen har för beredande av ytterligare vaktmästarhjälp för statsrådsberedningen en vaktmästarbefattning med 1,600 kronors begynnelseavlöning ansetts böra uppföras å departementets stat.

Den av Kungl. Maj:t framlagda staten för departementet, avsedd att vinna tillämpning från och med den 1 juli 1920, har följande utseende:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Ortstillägg	Summa	
Kansliavdelningen:					
1 statssekreterare och expeditionschef, arvode	—	—	—	11,000	Av detta arvode anses 3,000 kr. motsvara tjänstgöringspenningar.
1 kansliråd	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr.
1 dito	5,000	2,500	600	8,100	
1 förste kanslisekreterare	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.
1 registrator	2,600	1,600	300	4,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.
1 andre kanslisekreterare	2,200	1,500	300	4,000	
1 dito	2,200	1,500	300	4,000	
Lagavdelningen:					
1 chef för lagavdelningen, arvode	—	—	—	11,000	Av detta arvode anses 3,000 kr. motsvara tjänstgöringspenningar.
1 ledamot å lagavdelningen, arvode	—	—	—	8,100	Av detta arvode anses 2,500 kr. motsvara tjänstgöringspenningar.
1 förste kanslisekreterare, med tjänstgöring även å kansliavdelningen	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.
1 andre kanslisekreterare, med tjänstgöring även å kansliavdelningen	2,200	1,500	300	4,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.
1 kvinnligt biträde av andra graden	1,300	500	200	2,000	Efter 5 år kan avlöningen höjas med 200 kr., efter 10 år med ytterligare 200 kr. och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kr. utgöra lön och 100 kr. tjänstgöringspenningar.
1 kvinnligt biträde av första graden	1,100	300	200	1,600	
2 kvinnliga biträden av dito	2,200	600	400	3,200	
1 förste vaktmästare	1,100	650	150	1,900	Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kr., efter 6 år med ytterligare 100 kr. och efter 9 år med än ytterligare 100 kr.
1 vaktmästare	900	550	150	1,600	
1 dito	900	550	150	1,600	
För tjänstgöring som statsråds vaktmästare:					
1 förste vaktmästare	1,100	650	150	1,900	
1 dito	1,100	650	150	1,900	
1 vaktmästare	900	550	150	1,600	
Till amanuenser, extra biträden och vikariatsersättningar	—	—	—	11,000	
Summa kronor	—	—	—	102,700	

Anm Därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och elektriskt ljus, där sådant anordnats, anvisas vaktmästare, skall av lönen avstås för bostad med bränsle 300 kronor för år samt för lyse 25 kronor om året. Därest vaktmästare åtnjuter enbart bostad eller bostad med värme, men icke i övrigt erforderligt bränsle, ävensom då bostadsförmån är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava ovan sagda värde, skall det ankomma på Kungl. Maj:t att efter omständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum. Förmånen av lyse innebär allenast rätt till en årlig maximiförbrukning av elektrisk ström intill högst 100 kw.-timmar. Åtnjutes lyse, skall vaktmästaren själv bekosta armatur och lampor. I övrigt skola i fråga om förmån av bostad m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse bestämmelserna i § 3 av kungl. kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare (Sv. F. S. 1918 nr 836).

Å riksstaten för år 1921 skulle alltså enligt Kungl. Maj:ts förslag det ordinarie anslaget till justitiedepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli upptagas med ett till 102,700 kronor förhöjt belopp.

Då, enligt vad ovan nämnts, den nya staten skulle träda i kraft redan den 1 juli 1920, skulle härjämte å tilläggsstat för sistnämnda år för justitiedepartementet erfordras ett anslag, svarande mot hälften av det belopp, varmed staten skulle ökas, eller 4.350 kronor.

Utskottets yttrande.

Mot den av Kungl. Maj:t avsedda ärendesfördelningen beträffande såväl lagstiftningsfrågor som förvaltningsärenden har utskottet, såvitt justitiedepartementet angår, ingen annan erinran, än att frågan om överflyttande till justitiedepartementet av ärenden rörande lantregeringen och polisväsendet synes böra tagas under förnyat övervägande. Att i vidare mån tillmötesgå det av herr Reuterskiöld motionsvis framställda förslaget i förevarande avseende har utskottet icke ansett lämpligt. Vidkommande herr Reuterskiölds hemställan, att riksdagen skulle uttala sig för att från justitie- till ecklesiastikdepartementet skulle överflyttas vissa kyrkolagstiftningen rörande frågor, har utskottet funnit tillräckliga skäl härför icke föreligga.

Vad angår den av Kungl. Maj:t föreslagna organisationen av justitiedepartementet har densamma icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Försvarsdepartementet.

Kungl. Maj:ts förslag.

Jämlikt den av 1919 års lagtima riksdag beslutade ändrade departementsindelningen skola lantförsvars- och sjöförsvarsdepartementen från och med dag under innevarande år, som av Kungl. Maj:t bestämmes, sammanslås till ett gemensamt departement, benämnt försvarsdepartementet.

Beträffande till en början frågan om verksamhetsområdet för det blivande försvarsdepartementet, har i förutnämnda proposition nr 359 till 1919 års lagtima riksdag omnämnts, att till detta departement givetvis skulle höra alla de ärenden, som nu handläggas i lantförsvarsdepartementet.

Vad sjöförsvarsdepartementets ärenden angår, hade — enligt vad i propositionen erinrats — av departementalkommitterade föreslagits, att från detta departement skulle i samband med föreningen av de båda försvarsdepartementen till handelsdepartementet överflyttas ärenden angående sjökarteverket, nautisk-meteorologiska byrån, skeppsmätning, lots- och fyrinrättningen med livräddningsanstalterna vid rikets kuster (lots-

verket) samt bildnings- och undervisningsanstalter för sjöfartsnäringen (navigationsskolorna). Av nämnda ärendesgrupper föreslogos i berörda proposition ärenden rörande *skeppsmätning* och *navigationsskolorna* att överföras till handelsdepartementet. Beträffande däremot ärenden rörande *lotsverket* och *sjökarteverket* samt *nautisk-meteorologiska byrån* uttalades, att dessa ärenden borde handläggas i det gemensamma försvarsdepartementet; och anfördes i detta avseende i propositionen följande.

Sambandet mellan sjöförsvaret, å ena, samt lotsverket och sjökarteverket, å andra sidan, vore huvudsakligen betingat dels därav, att de åtgärder, som av sistnämnda institutioner vidtoges till sjöfartens säkerställande, jämväl tillgodokomme örlogsflottan, och dels därav, att lotsverkets personal och materiel under vissa förhållanden måste tagas i användning för militära ändamål samt att sjökarteverket ombesörjde utarbetning och tryckning av de för marinens behov särskilt erforderliga kartor m. m. Dessa institutioners uppgifter vore på grund härav nära förbundna med sjöförsvarets intressen. Antalet hithörande regeringsärenden i sjöförsvarsdepartementet vore ganska ringa — år 1918 89 ärenden angående lotsverket och 26 ärenden angående sjökarteverket. Då därjämte något allmännare önskemål om dessa ärendens överförande till handelsdepartementet icke blivit från sjöfartens målsmän framställt samt andra rubbningar i departementsindelningen, än som vore av föreliggande behov oundgängligen påkallade, icke torde böra vidtagas, syntes dessa ärenden lämpligen böra handläggas i det gemensamma försvarsdepartementet.

Vad nautisk-meteorologiska byrån beträffade, påginge för närvarande utredning rörande utsöndring av byråns arbetsuppgifter till andra ämbetsverk, i främsta rummet kommerskollegium och sjökarteverket; och syntes följaktligen de fåtaliga regeringsärendena rörande denna byrå — år 1918 13 ärenden — böra i avvaktan på resultatet av nämnda utredning tillhöra försvarsdepartementet.

I förevarande proposition har förutsatts, att ärenden rörande *skeppsmätning* och *navigationsskolorna* skulle, sedan dessa ärenden från och med innevarande års början övertagits av det nyorganiserade kommerskollegiet, i samband med den nya departementsindelningens genomförande överflyttas till handelsdepartementet. Då *lotsverkets* huvudsakliga uppgifter avse tillgodoseendet och befrämjandet av handelssjöfarten, och det vid den nya departementsindelningens genomförande varit en ledande grundsats, att hänföra de olika statsinstitutionerna till den förvaltningsgren, dit de med avseende å sin huvudsakliga verksamhet höra, har Kungl. Maj:t ansett att ärenden rörande lotsverket borde överflyttas till

handelsdepartementet. *Nautisk-meteorologiska byrån*, vilken har till huvudsakligt ändamål att undersöka handelsfartygens lanternor, kompasser och övriga nautiska instrument samt att till gagn framför allt för sjöfarten verkställa vissa meteorologiska, jordmagnetiska och hydrografiska arbeten, har ansetts böra överflyttas till handelsdepartementet. Däremot har det synts Kungl. Maj:t lämpligt att *sjökarteverket* på grund av dess samhörighet med och beroende i vissa avseenden av marinen borde lyda under försvardepartementet.

Försvarsdepartementets verksamhetsområde skulle alltså enligt Kungl. Maj:ts förslag efter genomförandet av den nya departementsindelningen komma att omfatta ärenden rörande:

försvarsväsendet till lands och sjöss med därtill hörande personal och materiel;

vården om de till försvaret upplåtna fastigheter och byggnader ävensom av förråd samt andra anstalter och inrättningar för försvarets behov;

undervisningsväsendet samt sjukvårds- och veterinärväsendet vid försvaret;

det militära pensionsväsendet;

välgörenhetsinrättningar för den till försvaret hörande personalen;

frivilliga sammanslutningar för tillgodoseende av försvarsbehov;

sjökarteväsendet.

I anslutning härtill skulle till försvarsdepartementet komma att höra de ämbetsverk m. fl. institutioner, som äro inrättade för militära ändamål, ävensom sjökarteverket.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag skulle den ordinarie staten för försvarsdepartementet, att gälla från och med den 1 juli 1920, erhålla följande utseende:

Enhetskostnad: Lön (arvode)	Enhetskostnad: Ortstillägg	Enhetskostnad: Tjänstgöringspenningar	Enhetskostnad: Summa kronor		Antal	Summa kronor
				A. Beställningar å ny stat.		
11,000 —	—	—	11,000 —	Statssekreterare, arvode [1])	1	11,000 —
10,000 —	—	—	10,000 —	Expeditionschef, arvode [2])	1	10,000 —
10,000 —	—	—	10,000 —	Chef för lantförsvarets kommandoexpedition, arvode [2])	1	10,000 —
10,000 —	—	—	10,000 —	Chef för sjöförsvarets kommandoexpedition, arvode [2])	1	10,000 —
5,000 —	600 —	2,500 —	8,100 —	Kansliråd [3])	6	48,600 —
3,600 —	400 —	1,800 —	5,800 —	Förste kanslisekreterare [4])	6	34,800 —
2,600 —	300 —	1,600 —	4,500 —	Registrator [5])	1	4,500 —
2,200 —	300 —	1,500 —	4,000 —	Andre kanslisekreterare [5])	5	20,000 —
—	—	—	—	Andre kanslisekreterare, vakant	1	—
1,800 —	—	—	1,800 —	Registrator å lantförsvarets kommandoexpedition, arvode	1	1,800 —
1,500 —	200 —	700 —	2,400 —	Kvinnligt biträde av tredje graden [6])	1	2,400 —
1,300 —	200 —	500 —	2,000 —	Kvinnligt biträde av andra graden [6])	2	4,000 —
1,100 —	200 —	300 —	1,600 —	Kvinnligt biträde av första graden [6])	3	4,800 —
1,100 —	150 —	650 —	1,900 —	Förste vaktmästare [7])	1	1,900 —
900 —	150 —	550 —	1,600 —	Vaktmästare [7])	2	3,200 —
1,100 —	150 —	650 —	1,900 —	Förste vaktmästare å lantförsvarets kommandoexpedition [7])	1	1,900 —
1,100 —	150 —	650 —	1,900 —	Förste vaktmästare å sjöförsvarets kommandoexpedition [7])	1	1,900 —
500 —	—	—	500 —	Stentryckare vid generalstabens litografiska anstalt, arvode	1	500 —
—	—	—	—	Till amanuenser, extra biträden och vikariatsersättningar	—	22,500 —
	Provisoriskt avlöningstillägg			**B. Beställning å övergångsstat.**		
2,500 —	1,200 —	1,500 —	5,200 —	Kanslisekreterare [8])	1	5,200 —
				Summa kronor	—	**199,000** —

[1]) Av detta arvode anses 3,000 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.
[2]) » » » » 2,800 » » »
[3]) Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
[4]) » 5 » » » » » 500 » och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
[5]) » 5 » » » » » 500 » » » 10 » » » 500 » och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
[6]) Efter 5 år kan avlöningen höjas med 200 kronor och efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor.
[7]) Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor.
[8]) Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.

Anm. 1. Sedan nuvarande kanslisekreteraren å övergångsstat avgått ur tjänst, skall denna beställning avföras från staten, och utgår i stället avlöning för den vakanta andre kanslisekreterarbeställningen.

Anm. 2. Av varje ålderstillägg, som tillkommer kvinnligt biträde, tillhöra 100 kronor lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.

Anm. 3. Beträffande skyldighet för vaktmästare att vid åtnjutande av bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och lyse, avstå viss del av lönen gäller vad därom stadgas i kungl. kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare.

Anm. 4. De för departementets ämbets- och tjänstemän samt betjänte ifrågakommande ålderstillägg å lön skola utgå från fjärde huvudtitelns anslag till ålderstillägg.

Genom sammanslagning av lant- och sjöförsvarsdepartementen till ett försvarsdepartement skulle — frånsett besparing av 17,000 kronor till en departementschef — en kostnadsminskning kunna äga rum med 6,800 kronor eller skillnaden mellan de nuvarande staternas för förstberörda båda departement slutsummor tillhopa 205,800 kronor, och det föreslagna beloppet för försvarsdepartementet, 199,000 kronor. Anledningen till kostnadsminskningen framgår av nedanstående tabell.

	Minskning	Ökning
1 statssekreterare och expeditionschef	11,000	
1 registrator	4,500	
1 andre kanslisekreterare	4,000	
1 förste vaktmästare	1,900	
1 vaktmästare	1,600	
Till amanuenser, extra biträden och vikariatsersättningar	3,800	
1 chef för lantförsvarets kommandoexpedition		10,000
1 » » sjöförsvarets »		10,000
Summa	**26,800**	**20,000**
Nettominskning	**6,800**	

De bägge kommandoexpeditionernas chefer, vilka för närvarande åtnjuta avlöning från vissa specialstater under respektive huvudtitlar, hava av Kungl. Maj:t föreslagits att uppföras å förevarande stat med arvoden av 10,000 kronor.

Besparingar å specialstaterna komma på grund härav att uppstå.

Då, enligt vad ovan nämnts, den nya staten skulle träda i kraft redan den 1 juli 1920, skulle härjämte för sistnämnda år erfordras ett belopp, svarande mot hälften, eller 99,500 kronor, av statens slutsumma. De nu å staterna för lantförsvars- och sjöförsvarsdepartementen upptagna beloppen utgöra, såsom nyss nämnts, tillhopa 205,800 kronor, varav den på senare halvåret 1920 belöpande andelen alltså utgör 102,900 kronor. Skillnaden mellan förenämnda belopp (102,900 — 99,500) 3,400 kronor har av Kungl. Maj:t ansetts lämpligen kunna från femte huvudtitelns anslag till sjöförsvarsdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli och samma departements kommandoexpedition tagas i anspråk för handelsdepartementets behov.

Utskottets yttrande.

Beträffande frågan om, vilka ärenden böra handläggas av det gemensamma försvarsdepartementet, har utskottet intet att erinra mot, att ärenden rörande lots- och fyrväsendet, nautisk-meteorologiska byrån, skeppsmätning och navigationsskolorna överflyttas till handelsdepartementet.

I fråga om organisationen av det förenade försvarsdepartementet har utskottet icke heller funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag.

Kommunikationsdepartementet.

Kungl. Maj:ts förslag.

Enligt Kungl. Maj:ts i huvudsak på propositionen nr 359 till 1919 års lagtima riksdag grundade förslag skulle till kommunikationsdepartementets handläggning hänföras följande grupper av ärenden, nämligen:

järnvägar och spårvägar, post, telegraf och telefon, kanaler, farleder och hamnar;

vägar, broar och färjor, skjutshållning och gästgiverier, automobiltrafik samt kommunikationsväsendet i övrigt till lands;

lufttrafik;

statens vattenfall och deras tillgodogörande, i den mån dessa ärenden ej tillhöra annat departement;

stadsplaneväsendet;

byggnads- och brandväsendet;

kronans byggnader, i vad dylika ärenden ej tillhöra annat departement.

I anslutning till ovan anförda ärendesfördelning skulle till kommunikationsdepartementet höra följande verk och stater:

generalpoststyrelsen med poststaten;

telegrafstyrelsen med telegrafstaten;

järnvägsstyrelsen med järnvägsstaten;

väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med underlydande distriktstjänstemän; väg- och vattenbyggnadskåren;

vattenfallsstyrelsen och statens vattenfallsverk; samt

byggnadsstyrelsen.

I övrigt skulle till kommunikationsdepartementet räknas:

direktioner för kanaler och hamnarbeten;

direktionen för statens järnvägars änke- och pupillkassa; samt

direktionen över telegrafverkets pensionsanstalter.

I fråga om departementets organisation innebär Kungl. Maj:ts förslag att nuvarande befattningshavare i civildepartementet skola i stor utsträckning överflyttas till kommunikationsdepartementet ävensom att från jordbruksdepartementet skall det överflyttas en andre kanslisekreterare.

Departementet är avsett att uppdelas på tre byråer samt tilldelas såväl särskild statssekreterare som expeditionschef.

För tillgodoseende av departementets behov av teknisk sakkunskap har föreslagits inrättandet av en extra byråchefstjänst med 12,000 kronors avlöning.

Den av Kungl. Maj:t för departementet föreslagna staten, avsedd att gälla från och med den 1 juli 1920, har följande utseende:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Ortstillägg	Summa	
1 statssekreterare, arvode ...	—	—	—	11,000	Av detta arvode anses 3,000 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.
1 expeditionschef, arvode.....	—	—	—	10,000	Av detta arvode anses 2,800 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.
1 kansliråd	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
2 dito	10,000	5,000	1,200	16,200	
1 förste kanslisekreterare ...	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
3 dito	10,800	5,400	1,200	17,400	
1 registrator	2,600	1,600	300	4,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
1 andre kanslisekreterare ...	2,200	1,500	300	4,000	
3 dito	6,600	4,500	900	12,000	
1 kvinnligt biträde av andra graden	1,300	500	200	2,000	Efter 5 år kan avlöningen höjas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor utgöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.
1 kvinnligt biträde av dito	1,300	500	200	2,000	
1 kvinnligt biträde av första graden	1,100	300	200	1,600	
3 kvinnliga biträden av dito	3,300	900	600	4,800	
1 förste vaktmästare	1,100	650	150	1,900	Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kronor, efter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor.
1 vaktmästare.....	900	550	150	1,600	
1 dito	900	550	150	1,600	
Till amanuenser, extra biträden och vikariatsersättningar	—	—	—	16,000	
Summa kronor	—	—	—	120,500	

Anm. Därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och elektriskt ljus, där sådant anordnats, anvisas åt vaktmästare, skall av lönen avstås för bostad med bränsle 300 kronor samt för lyse 25 kronor för år. Därest vaktmästare åtnjuter enbart bostad eller bostad med värme, men icke i övrigt erforderligt bränsle, ävensom då bostadsförmånen är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava ovan sagda värde, skall det ankomma på Kungl. Maj:t att efter om-

ständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum. Förmånen av lyse innebär allenast rätt till en årlig maximiförbrukning av elektrisk ström intill högst 100 kw.-timmar. Åtnjutes lyse, skall vaktmästaren själv bekosta armatur och lampor. I övrigt skola i fråga om förmånen av bostad m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse bestämmelserna i § 3 av kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare. (Sv. förf.-saml. 1918 nr 836).

Härjämte skulle erfordras medel till årliga avlöningar från och med den 1 juli 1920 till följande befattningshavare å extra stat, nämligen:

till en extra byråchef för regeringsrättsföredragningen ...	kronor	7,800
» » » byråchef för tekniska ärenden	»	12,000
och till en särskild föredragande för stadsplaneärenden ..	»	5,000
	kronor	24,800.

Av förenämnda avlöningsbelopp till de extra befattningshavarna böra respektive 2,500, 3,200 och 1,800 kronor anses motsvara tjänstgöringspenningar.

Utskottets yttrande.

Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av en extra byråchefstjänst för tillgodoseende av departementets behov av teknisk sakkunskap har utskottet icke kunnat tillstyrka. Det synes nämligen utskottet vara snart sagt omöjligt att finna en person, fullt sakkunnig å de olika områden av teknisk verksamhet, som tillhöra kommunikationsdepartementet. Fortfarande torde liksom hittills den erforderliga sakkunskapen på det tekniska området böra tillgodoföras vederbörande departement från underlydande, var på sitt område fullt sakkunniga myndigheter.

I övrigt har utskottet icke funnit anledning till erinran beträffande Kungl. Maj:ts förslag i fråga om detta departement.

Vid bifall till utskottets förslag om uteslutande av den extra byråchefstjänsten kan det för kommunikationsdepartementets vidkommande å extra stat erforderliga anslagsbehovet inskränkas med 12,000 kronor för år 1921 och 6,000 kronor för innevarande år.

Socialdepartementet.

Kungl. Maj:ts förslag.

Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag innebär i fråga om socialdepartementets verksamhetsområde att till detta departement skola hänföras följande ärendesgrupper, nämligen:

ärenden angående

förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare, såsom angående *arbets- och kollektivavtal, arbetstvister;*

arbetarskydd, såsom *skydd mot olyckshändelse och ohälsa i arbete,*

minderårigas och kvinnors användande till arbete; hemindustriellt arbete, arbetstidens längd och förläggning; vilotid;

arbetsmarknaden, arbetsförmedling, utländsk arbetskrafts användande inom landet; utvandring och tillsyn å utvandraragenter;

socialförsäkring; åtgärder mot arbetslöshet och för social förtänksamhet i allmänhet;

socialstatistik;

nykterhetsverksamhet, i vad den ej tillhör annat departement; *alkoholistvård;*

behandling av lösdrivare;

bostadsväsendet, i vad dylika ärenden ej förlagts till annat departement;

föreningsväsendet i allmänhet och kooperation, utom i vad angår jordbrukskooperation;

allmän fattigvård; barnavård och fosterbarnsvård, i vad den ej tillhör annat departement, samt *sociala frågor i övrigt,* vilka ej tillagts annat departement.

Vidare skulle hit höra ärenden angående

allmän hälsovård; sjukvårdsväsendet, i vad det ej ankommer på annat departement; *läkarkonstens utövning; karantänsväsendet; apoteksväsendet; undervisningsväsendet för barnmorskor* och *barnmorskeväsendet i övrigt; utbildning av civil sjukvårdspersonal;*

lantregeringen; civila boställen;

rikets administrativa indelning, i vad den ej tillhör annat departement;

allmän ordning och säkerhet, i vad dessa ärenden ej tillagts annat departement;

lantkommuner, municipalsamhällen, köpingar, städer, i vad dessa ärenden ej tillhöra annat departement;

lappväsendet.

I anslutning till ovan angivna verksamhetsområde för socialdepartementet skulle till detta departement höra följande verk och anstalter:

socialstyrelsen;
arbetsrådet;
yrkesinspektionens befattningshavare;
förlikningsmän i arbetstvister;
fattigvårdsinspektionens befattningshavare;
statens tvångsarbetsanstalter;
barnhusen;
försäkringsrådet;
riksförsäkringsanstalten;
pensionsstyrelsen;

medicinalstyrelsen och läkarstaten; sjukvårdsanstalter, med undantag av dem, som höra till annat departement; karantänsstaten; undervisningsanstalter för barnmorskor; statens vårdanstalt för alkoholister;

länsstyrelserna och landsstaten samt överståthållarämbetet i Stockholm;

landstingen; samt

städernas styrelser, verk och tjänstemän, vilka ej innehava domarbefattning.

Beträffande socialdepartementets personal har Kungl. Maj:t ansett ett oavisligt behov föreligga att i spetsen för departementet sätta såväl statssekreterare som expeditionschef. Ärendena inom departementet skulle handläggas i fyra byråer, var och en med ett kansliråd som chef. Den för närvarande till civildepartementet hörande chefen för lagbyrån skulle tillika överflyttas till socialdepartementet, varjämte för föredragning av regeringsrättsärenden skulle avses ett särskilt kansliråd.

Genom den sålunda föreslagna organisationen skulle den hittills å extra stat uppförda fattigvårdsbyrån med statens fattigvårdsinspektör som chef komma att ställas å ordinarie stat.

Socialdepartementets ordinarie stat har av Kungl. Maj:t föreslagits att från och med den 1 juli 1920 erhålla följande utseende:

	Lön	Tjänstgörings-penningar	Ortstillägg	Summa	
1 statssekreterare, arvode	—	—	—	11,000	Av detta arvode anses 3,000 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.
1 expeditionschef, arvode	—	—	—	10,000	Av detta arvode anses 2,800 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.
1 kansliråd	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
3 dito	15,000	7,500	1,800	24,300	
1 kansliråd, tillika fattigvårdsinspektör	5,000	2,500	600	8,100	
1 byråchef för lagärenden, arvode	—	—	—	8,100	Av detta arvode anses 2,500 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.
1 förste kanslisekreterare	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
4 dito	14,400	7,200	1,600	23,200	
1 förste kanslisekreterare, tillika fattigvårdsinspektörens assistent	3,600	1,800	400	5,800	
1 registrator	2,600	1,600	300	4,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
1 andre kanslisekreterare	2,200	1,500	300	4,000	
3 dito	6,600	4,500	900	12,000	
1 kvinnligt biträde av tredje graden	1,500	700	200	2,400	Efter 5 år kan avlöningen höjas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor utgöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.
1 kvinnligt biträde av andra graden	1,300	500	200	2,000	
2 kvinnliga biträden av dito	2,600	1,000	400	4,000	
1 kvinnligt biträde av första graden	1,100	300	200	1,600	
2 kvinnliga biträden av dito	2,200	600	400	3,200	
1 förste vaktmästare	1,100	650	150	1,900	Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kronor, efter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor.
1 vaktmästare	900	550	150	1,600	
2 dito	1,800	1,100	300	3,200	
Till amanuenser, extra biträden och vikariatsersättningar	—	—	—	38,100	
Summa kronor	—	—	—	**182,900**	

Anm. Därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och elektriskt ljus, där sådant anordnats anvisas åt vaktmästare, skall av lönen avstås för bostad med bränsle 300 kronor samt för lyse 25 kronor för år. Därest vaktmästare åtnjuter enbart bostad eller bostad med värme, men icke i övrigt erforderliga bränsle, ävensom då bostadsförmånen är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava ovan sagdt,

värde, skall det ankomma på Kungl. Maj:t att efter omständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum. Förmånen av lyse innebär allenast rätt till en årlig maximiförbrukning av elektrisk ström intill högst 100 kw.-timmar. Åtnjutes lyse, skall vaktmästaren själv bekosta armatur och lampor. I övrigt skola i fråga om förmånen av bostad m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse bestämmelserna i § 3 av kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare. (Sv. förf.-saml. 1918 nr 836.)

Härjämte skulle å extra stat för tiden från och med den 1 juli 1920 årliga arvoden erfordras

till en föredragande i bostadsärenden	kronor	7,000: —
» en amanuens och ett kvinnligt skrivbiträde åt denne föredragande	»	3,500: —
Summa	kronor	10,500: —.

Å civildepartementets nuvarande stat finnes under rubriken »Övergångsstat» uppfört ett ordinarie förslagsanslag, högst, 15,600 kronor. Detta anslag har av Kungl. Maj:t ansetts, liksom också själva staten, i oförändrat skick böra överföras till socialdepartementet. I den mån anslaget komme till användning skulle, såsom hittills, avlöningsbeloppen till vissa ordinarie befattningshavare besparas.

För socialdepartementet skulle alltså, förutom den ordinarie avlöningsstaten, komma att gälla följande övergångsstat:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Provisoriskt avlöningstillägg	Summa	
1 kanslisekreterare	2,500	1,500	1,200	5,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
2 dito	5,000	3,000	2,400	10,400	
Summa kronor	—	—	—	15,600	

Utskottets yttrande.

Kungl. Maj:ts förslag beträffande socialdepartementets verksamhetsområde och organisation har icke givit utskottet anledning till annan erinran än vad utskottet här ovan under justitiedepartementet anfört.

En sammanfattning beträffande av utskottet tillstyrkta anslag för social- och kommunikationsdepartementen giver vid handen följande.

För *år 1921* skulle erfordras följande anslag, nämligen:

a) för *socialdepartementet under femte huvudtiteln:*

1) Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, ordinarie anslag ..... kronor 182,900
2) Övergångsstat, ordinarie anslag, förslagsanslag, högst ..... » 15,600
3) Upprätthållande av departementets verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat ett förslagsanslag, högst ..... » 10,500

Summa kronor 209,000

b) för *kommunikationsdepartementet under sjätte huvudtiteln:*

1) Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, ordinarie anslag ..... kronor 120,500
2) Upprätthållande av departementets verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat ett förslagsanslag, högst ..... » 12,800

Summa kronor 133,300.

På *tilläggsstat för år 1920* skulle tillhopa, om hänsyn ej tages till nuvarande anslag, erfordras hälften av de angivna anslagssummorna 209,000 och 133,300 kronor eller sålunda 171,150 kronor. Emellertid torde, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, för de nya departementens behov böra användas de belopp, som för år 1920 blivit anvisade under sjätte huvudtiteln, rubriken »A. Departementet», — frånsett anslaget till departementschefen — såvitt dessa belopp avse det senare halvåret, eller tillhopa 130,300 kronor. På tilläggsstat för år 1920 skulle sålunda under sjätte huvudtiteln för upprätthållande av de nya departementens verksamhet under senare halvåret erfordras tillhopa 40,850 kronor eller i avrundat tal 40,900 kronor.

Finansdepartementet.

Kungl. Maj:ts förslag.

Enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag till ärendesfördelning emellan departementen skulle följande frågor överflyttas

från finansdepartementet:

1) till *handelsdepartementet:* ärenden angående industri, handel och sjöfart;
2) till *kommunikationsdepartementet:* byggnadsärenden;
3) till *ecklesiastikdepartementet:* ärenden angående teatrarna;
4) till *jordbruksdepartementet:* ärenden angående stormvarningar;

till finansdepartementet:

1) från *justitiedepartementet:* ärenden angående expeditionslösen och valstatistik;

2) från *civildepartementet:* ärenden angående resereglementet och förmyndarkammaren i Stockholm.

Såsom nya ärenden, vilka icke finnas upptagna i gällande departementalstadga, tillkomma tvenne grupper: ärenden angående fondväsendet samt ärenden angående skattefri sprit och alkoholhaltiga preparat.

De ärendesgrupper, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle komma att tillhöra finansdepartementets verksamhetsområde, äro:

ärenden rörande

jordeboksväsendet samt de jord eller lägenheter åtföljande rättigheter och skyldigheter, som icke äro hänförliga under någon av de till andra departement hörande grenar av förvaltningen;

statens skatteväsende samt den allmänna förvaltningen och redovisningen av statsmedlen; stämpelavgifter; expeditionslösen; danaarv; markegångssättning;

det kommunala skatteväsendet och kommunernas finanshushållning;

statsregleringen;

anslagen till hov- och slottsstaterna; den till konungens och konungahusets bruk anslagna fasta och lösa egendom;

statens till andra förvaltningsgrenar ej upplåtna fasta och lösa egendom;

mantalsskrivning;

tullväsendet; frihamnar och frilager;

myntväsendet; justeringsväsendet samt kontrollstämplingen; mått och vikt;

bank-, hypoteks- och fondväsendet;

tillverkning och försäljning av drycker och andra varor, som innehålla alkohol; försäljning av vissa alkoholfria drycker; tillverkning av socker;

tobaksmonopolet;

resereglementet;

det civila pensionsväsendet, i den mån detsamma ej genom bildande av särskilda pensionskassor för vissa grupper av befattningshavare eller eljest tillhör annat departement;

statistik, i den mån handläggningen ej tillkommer annat departement.

I anslutning till ovannämnda ärendesfördelning skulle till finansdepartementet höra följande verk, stater och inrättningar:

kammarkollegium;

statskontoret;
mynt- och justeringsverket;
kammarrätten;
generaltullstyrelsen och tullstaten;
statistiska tabellkommissionen;
statistiska centralbyrån;
postsparbanken;
bankinspektionen;
kontrollstyrelsen;
överkontrollörer vid brännvins- och maltdryckstillverkningen;
justerare av mått och vikter;
styrelsen över Sveriges allmänna hypoteksbank;
styrelsen för konungariket Sveriges stadshypotekskassa och styrelsen över allmänna hypotekskassan för Sveriges städer;
styrelsen över civilstatens änke- och pupillkassa;
förmyndarkammaren i Stockholm.

Därjämte skulle till departementet hänföras det av Kungl. Maj:t till inrättande föreslagna centrala verket för räkenskaps- och revisionsväsen samt statens tryckeriexpedition.

Den väsentligaste förändringen i fråga om finansdepartementets organisation, som nu av Kungl. Maj:t föreslagits, består i inrättande inom departementet av en särskild byrå för behandling av allmänna *budgetärenden*. I denna fråga har departementschefen anfört följande:

»För utförande av det budgetarbete, som ankommer på finansdepartementet, har sedan lång tid tillbaka förelegat behov av extra arbetskraft.

Sålunda hava under åtskilliga år en tjänsteman från statskontoret och en amanuens varit förordnade att under den brådaste tiden inom finansdepartementet biträda vid statsregleringsarbetet. Dessutom har tidigare, ehuru icke under de senast förflutna åren, en nationalekonomisk expert biträtt i fråga om inkomstberäkningens och den allmänna finansplanens uppgörande. Tillika må erinras, hurusom under de tre senaste åren speciella statistiska utredningar behövt utföras för att tjäna till underlag, visserligen närmast för bedömande av skatteintäkten av krigskonjunkturskatten men av betydelse också för beräkningar rörande den allmänna inkomstbeskattningen. Även härför har arbetskraft utanför departementet måst anlitas, redan av det skäl att behovet av statistisk specialutbildning icke uti departementets byråorganisation varit tillgodosett.

Det är sålunda en avsevärd del av det finansdepartementet tillkommande budgetarbetet, som icke kunnat utföras av departementets egen personal. I den mån det arbete, som här varit i fråga, är normalt

och årligen återkommande, torde det få anses bäst överensstämmande med godtagna förvaltningsgrundsatser, att det så vitt möjligt bliver utfört av departementets egna arbetskrafter och att, om dessa, såsom en flerårig erfarenhet givit vid handen, befunnits otillräckliga, nödig förstärkning beredes. Detta måste anses så mycket starkare motiverat, då det gäller arbetsuppgifter intagande en så central plats inom finansdepartementets verksamhetsområde, som budgetarbetet givetvis måste intaga.

Såsom arbetet med budgetförslags uppgörande hittills varit organiserat, har det emellertid varit till sin väsentliga del sammanpressat inom en relativt kort tidrymd före statsverkspropositionens framläggande. Fråga måste då helt naturligt uppstå, huruvida ett arbete, som för närvarande har en så utpräglad säsongkaraktär, bör föranleda en förstärkning av de ordinarie arbetskrafterna inom departementet. Hittills tillämpad praxis att för en kortare tid vid departementet binda extra arbetskrafter kunde ju synas vara den för ifrågavarande ändamål närmast tillhands liggande anordningen.

Härtill må först erinras, att det skulle, redan under hittillsvarande förhållanden, varit till stor fromma för ett effektivt budgetarbete, om förberedande åtgärder kunnat på ett långt tidigare stadium vidtagas. Uppgörande av förslag till ny budget måste alltid taga som en av utgångspunkterna utfallet av de senaste statsregleringarna, såväl vad utgifter som inkomster angår. Det är i hög grad önskvärt, att finansdepartementet kan om möjligt kontinuerligt följa realiserandet av senaste årets och den löpande budgeten. Chefen för finansdepartementet bör kunna på ett tidigt stadium, långt innan några bokslutssiffror äro möjliga att prestera, någorlunda säkert bedöma budgetställningen. Det må erinras om de mycket betydande avvikelser, som under senare år framträtt mellan de beslutade och de faktiska statsregleringarna. Beräkningen av t. ex. kassafondens ställning har faktiskt fått ske under betydande och beklaglig osäkerhet.

För att i dessa hänseenden ernå vederbörlig fasthet i det förberedande statsregleringsarbetet är förvisso icke ensamt en förstärkning av finansdepartementets arbetskrafter tillräcklig åtgärd. Det är givetvis på den allmänna organisationen av statens räkenskapsväsen det beror, huruvida användbart material finnes för det på finansdepartementet ankommande beredningsarbetet. Genom den fortskridande statsbokföringsreformen bliva emellertid dessa förutsättningar allt gynnsammare. Därest därjämte ett centralt verk för statens räkenskaps- och revisionsväsen komme att inrättas från och med år 1921, äro större möjligheter beredda att för finansdepartementet äga tillgång till ofta återkommande och med foga

tidsutdräkt verkställda sammanställningar av budgetens ställning. Men skola dessa ökade möjligheter att erhålla ett fast underlag för budgetberäkningarna tillvaratagas, bör den centrala finansledningen också utrustas med erforderligt sakkunnigt organ. De nuvarande månatliga rapporterna om vissa av statsverkets inkomster böra vidare utvidgas till att omfatta flertalet inkomsttitlar av någon avsevärd betydelse, bland annat även affärsverkens överskott. För bearbetning av dessa inkommande uppgifter och uppgörande av sannolikhetsberäkningar framåt är det erforderligt att under hela året äga tillgång till härför lämpad arbetskraft.

Det bör för övrigt icke förbises, med hänsyn särskilt till den omläggning av inkomst- och förmögenhetsskatten, som beslutats av 1919 års lagtima riksdag, att av den omsorg, som kan nedläggas på det förberedande budgetarbetet, beror, huruvida det blir möjligt att rätt avväga det procenttal, som skall föreslås till uttagande av den numera rörliga statsskattens grundbelopp. Mindre tillförlitlighet och precision i budgetberäkningarna kunna lätt föranleda, att detta procenttal måste sättas högre än som skulle varit nödigt.

Mycket sannolikt är vidare, att med hänsyn till penningvärdets bristande stabilitet och försiggående förskjutningar av inkomstklasserna det icke blir möjligt att få en nog säker grund för beräkning av skatteintäkten utan att införskaffa särskilt material från pågående taxeringsarbete. Härigenom skulle finansdepartementets arbetsbörda yttermera växa.

Den konjunkturbedömning för två år framåt, som nu ligger till grund vid finansplanens uppgörande, skulle dessutom vinna i säkerhet, därest mera arbete än hittills kunde nedläggas på insamling och granskning av material för konjunkturutsikternas bedömande. Uppgifter angående aktiebolagsväsen och förhållandena på fondmarknaden kunna härvid ge en viss vägledning. Av vikt är vidare att kunna följa förändringarna i penningvärdet inom och utom landet.

I fråga om kontakten med budgetarbetet i riksdagen hava ock framträtt vissa påtagliga olägenheter. Betydande svårighet har nämligen mött att i finansdepartementet medhinna att under riksdagens gång hålla ständig känning med de förändringar, budgetförslaget undergår i riksdagen. Även härutinnan är ett bättre förhållande helt beroende av den personalutrustning, finansdepartementet nu erhåller.

Det kan också slutligen förtjäna att nämnas, att på finansdepartementet ankommer att utfärda ett numera icke oansenligt antal tabeller, särskilt för beräknande av dyrtidstillägg och skatter. Hithörande arbeten,

som varit rätt så tidsödande, hava icke kunnat utföras inom departementet. Uppdrag att utarbeta tabeller hava måst lämnas statistiska centralbyrån i en utsträckning, som icke varit med hänsyn till dess egna uppgifter läglig.

Det torde i detta sammanhang böra särskilt understrykas, att det icke är avsett att från statistiska centralbyrån, närmast dess finansstatistiska byrå, till departementet överflytta sådant statistiskt arbete, som kan anses tillhöra statistiska centralbyråns normala verksamhetsområde. Därest t. ex. regelbundna bearbetningar av inkomst- och förmögenhetsförhållandena skulle komma att anordnas, synes det lämpligast, att de anförtros åt statistiska centralbyrån. Här är i första rummet fråga om sådant statistiskt arbete, som behöver utföras som ett direkt led i pågående budgetarbete. Om utvidgning i övrigt av finansstatistiken torde jag få tillfälle att vidare uttala mig i annat sammanhang.

Såsom förhållandena nu gestalta sig, synes alltså inrättandet inom finansdepartementet av en särskild budgetbyrå vara av behovet påkallat. Frågan härom lärer emellertid böra prövas även med hänsyn till ifrågasatt omläggning av budgetåret.

Den av Kungl. Maj:t tillsatta budgetårskommittén har i skrivelse till mig meddelat, att inga oöverkomliga hinder synas möta att verkställa en omläggning av budgetåret, förslagsvis så att räkenskapsåret komme att löpa från och med 1 juli till och med 30 juni. Kommittén har sedermera erhållit direktiv att fullfölja sitt arbete efter de preliminärt uppdragna riktlinjerna. Förslag i principfrågan och i avseende å erforderliga grundlagsändringar är under utarbetande för att föreläggas innevarande års riksdag.

Därest riksdagen i princip ansluter sig till förslaget, lära förberedelser för reformens genomförande böra träffas under senare delen av innevarande år. Redan nästkommande statsreglering skulle måhända komma att uppgöras med hänsyn till det nya budgetåret. Klart är, att vid en omorganisation av finansdepartementet, avsedd att träda i kraft den 1 juli 1920, måste övervägas, huruvida den nya organisationen lämpar sig även för de ändrade förhållanden i avseende å statsregleringsarbetet, som torde vara nära förestående.

Budgetårskommittén, som haft sin uppmärksamhet riktad även på frågan om finansdepartementets organisation, har i förenämnda skrivelse uttalat, att inrättandet av en budgetbyrå inom departementet vore av betydelse för ett säkert och ändamålsenligt genomförande av budgetårsreformen.

Riktigheten av detta uttalande torde icke kunna bestridas. För att en ny budget skall kunna träda i kraft t. ex. den 1 juli under samma år, då budgetförslaget av Kungl. Maj:t framlägges och i riksdagen undergår granskning, är det uppenbart av nöden, att det förberedande budgetarbetet påbörjas tidigare än nu sker och att arbetet sedan under hela fortgången bedrives med större skyndsamhet. Utom det att statsverksproposition måste äga största möjliga fullständighet, då den för riksdagen framlägges, kräves det en raskare takt i riksdagens behandling av alla till budgeten hörande ärenden, med snabbast möjliga expediering av riksdagens beslut efter hand som de föreligga, så att departementen efter propositionstidens utgång kunna omedelbart få igångsätta expedierandet av Kungl. Maj:ts beslut i anledning av riksdagens skrivelser. En närmare kontakt mellan riksdagens utskott och departementen blir härvid erforderlig. Särskilt påtagligt är kravet på en intim samverkan mellan finansdepartementet å ena sidan och å andra sidan det organ, som för riksdagens vidkommande har att sammanhålla och övervaka den allmänna budgetbehandlingen. Skall det bliva möjligt att från riksdagen expediera besluten till Kungl. Maj:t undan för undan i stället för att som nu sammanfatta flertalet av dem i huvudtitelsskrivelser, torde det bliva nödvändigt att på särskilt sätt sörja för budgetarbetets sammanhållande inom riksdagen. Närmast tillhands torde måhända ligga att av nu befintliga organ inom statsutskottet utbilda ett budgetkansli, genom vilket alla budgeten tillhörande beslut passera, innan de av riksdagen expedieras.

Med ett dylikt riksdagens budgetkansli borde givetvis finansdepartementet stå i närmaste rapport genom en inom departementet arbetande budgetbyrå. Det kan måhända befinnas lämpligt, att departementstjänsteman, som inom budgetbyrån handlagt budgetförslagets upprättande, får under budgetbehandlingen i riksdagen tjänstgöring både inom finansdepartementet och inom ett riksdagens budgetkansli.

I varje fall synes det uppenbart, att efter en omläggning av budgetåret det redan nu starkt kännbara behovet av särskilda arbetskrafter inom finansdepartementet för statsregleringsarbetet kommer att bliva än mer påfallande.

Att för inrättande av härför behövliga tjänster avvakta någon tidpunkt efter det ett nytt räkenskapsår börjat tillämpas synes ingalunda rådligt. Dessa tjänster böra fastmera vara inrättade, då förberedelserna för budgetårets omläggning skola på allvar igångsättas. Det bör nämligen icke fördöljas, att just vid övergången till en ny ordning beträffande räkenskapsårets förläggning stora krav komma att ställas på kanslipersonalen inom alla departement och särskilt inom finansdeparte-

mentet. Det vore därför synnerligen lämpligt, att den nya byrån komme att börja sin verksamhet den 1 juli 1920.

Från nyssnämnda tidpunkt synes alltså böra på finansdepartementets stat uppföras anslag för inrättande av en särskild budgetbyrå.

Under dess handläggning böra komma: alla på finansdepartementet ankommande ärenden, som tillhöra det allmänna budgetarbetet; utförandet av speciella statistiska utredningar av betydelse för budgetförslagets förberedande; noggrant följande av riksdagens budgetbehandling; expedierandet av Kungl. Maj:ts beslut i anledning av riksdagsskrivelser i budgetfrågor, i vad arbetet därå icke lämpligen kan överlämnas åt annan byrå inom departementet; omsorgsfullt följande av beslutade statsregleringars faktiska realiserande; utförande av erforderliga tabellarbeten.

Därjämte torde det visa sig lämpligt, att å budgetbyrån handläggas de ärenden, som inkomma från statistiska centralbyrån, vilka ärenden nu behandlas å andra byrån. Därest ett centralt verk för räkenskaps- och revisionsväsen varder inrättat, synes det naturligast, att därifrån inkommande ärenden jämväl tilläggas budgetbyrån.

I den mån personalens arbetstid icke skulle komma att fullt upptagas av dessa i och för sig krävande göromål böra givetvis även andra inom finansdepartementets verksamhetsområde fallande ärenden kunna överlämnas till handläggning å budgetbyrån.

Budgetbyrån synes böra bestå av en byrachef med kansliråds ställning och avlöningsförmåner, en förste och en andre kanslisekreterare, en förste aktuarie och ett kvinnligt biträde av tredje graden.

Chefen för budgetbyrån bör äga förutsättningar för handläggning av alla budgettekniska frågor. Den juridiska utbildning, som i allmänhet kvalificerar för tjänstgöring som kansliråd inom Kungl. Maj:ts kansli, får däremot icke anses nödvändig.

Han bör åtnjuta biträde av en förste kanslisekreterare, åt vilken kan överlämnas självständigt arbete inom byråns verksamhetsområde. Därför och med hänsyn till möjligheten av att budgetbyråns personal kan behöva tagas i anspråk även vid riksdagens budgetarbete är det lämpligt att giva denne tjänsteman en ställning i andra normalgraden.

För utförandet av det myckna statistiska arbete, som kräves, bör inom finansdepartementet finnas tillgång till en tjänsteman med statistisk fackutbildning. Med hänsyn till arten av arbetet är det därjämte erforderligt, att han äger tillräckliga nationalekonomiska kunskaper. Någon juridisk utbildning i övrigt synes däremot icke behöva krävas av denne tjänsteman. Han torde lämpligen böra placeras å budgetbyrån, enär hans arbete främst lärer komma dess verksamhet till godo. Med

byråns löpande arbete bör han visserligen icke taga befattning. Hans arbetskraft torde bäst tillgodogöras i de speciella statistiska utredningar, som kunna behövas, dels direkt för budgetbyråns räkning, dels efter anvisningar av departementschefen. Det torde för övrigt kunna ordnas så, att åt denne tjänsteman även anförtros inseendet över departementets bokförråd, inberäknat det talrikt inströmmande arkivmaterialet angående utländska skatte- och budgetförhållanden. De kvalifikationer, som krävas på denna post, synas fullt ut motivera, att departementets statistiker beredes ställning och lön som förste aktuarie.

Åtminstone under övergången till ett nytt budgetår och till dess nödig stadga vunnits i formerna för statsregleringsarbetet torde det vara behövligt att även disponera en andre kanslisekreterare å budgetbyrån, varigenom byråchefen och förste kanslisekreteraren kunde befrias från en del löpande göromål av mindre krävande art, särskilt rent administrativa ärenden, som inkomma t. ex. från det centrala räkenskapsverket och statistiska centralbyrån. Måhända skulle med inrättandet av denna tjänst ock kunna vinnas, att ärenden angående kommittéer och sakkunniga kunde tillsvidare överflyttas från departementets andra byråer och handläggas å budgetbyrån.

Arten av det arbete, som åvilar budgetbyrån, medför, att kraven på kvinnlig biträdesbefattning måste ställas högre än i allmänhet inom departementsorganisationen. Det bör finnas tillgång till ett kvinnligt biträde, som är fullt skickat att utföra beräkningar och granska tabeller. För utförande av speciella statistiska utredningar inom departementet torde behov emellanåt föreligga att tillfälligt anställa extra kvinnliga biträden, över vilka det för budgetbyrån anställda kvinnliga biträdet lämpligen kunde anförtros förmanskap. Detta biträde bör vidare utföra erforderligt registreringsarbete inom hela den del av departementet, vars arbete närmast ägnas riksdagsärenden. Biträdet bör fördenskull icke fästas enbart vid budgetbyrån utan utföra arbeten jämväl för statssekreterarens och lagbyråchefens räkning. Befattningen bör med hänsyn till vad nu anförts vara av tredje graden.

Samtliga nu nämnda befattningar, utom andre kanslisekreterarbefattningen, böra såsom motsvarande ett varaktigt behov uppföras å ordinarie stat. Däremot kan det icke nu förutses, huruvida behov av den föreslagna andre kanslisekreteraren kommer att föreligga även framdeles. Denna tjänst bör alltså nu uppföras å extra stat.

Slutligen bör anslaget till amanuenser m. m. bestämmas så, att anställande mot vanligt amanuensarvode av en amanuens å budgetbyrån och hos statssekreteraren möjliggöres, och att nödiga medel beredas för

vikariatsersättningar i anledning av de föreslagna nya tjänsterna. För den av sistnämnda anledning förorsakade höjningen torde särskild motivering icke erfordras. Vad åter angår amanuensarvodet må erinras därom, att för närvarande en amanuens finnes till förfogande för statssekreterarens avdelning och lagbyrån tillsammans. Det synes starkt motiverat att nu bereda sådan tillgång till amanuensarvoden, att en amanuens kunde få avses till biträde åt chefen för lagbyrån och en till biträde å statssekreterarens avdelning och, vid förekommande behov, jämväl å budgetbyrån.»

Beträffande den nuvarande *lagbyrån* i finansdepartementet har allenast den förändringen ansetts erforderlig, att byråchefen uppföres å ordinarie stat.

På grund av att ett avsevärt antal ärenden från finansdepartementet överflyttats till andra departement har en av departementets nuvarande byråer ansetts kunna indragas, varvid dock i stället en annan av departementets byråer, kommunala finansbyrån, ansetts böra utökas med en förste kanslisekreteraretjänst. Chefen för sistnämnda byrå, nu placerad å extra stat, har därjämte ansetts böra uppföras å ordinarie stat, varemot den å byrån tjänstgörande andre kanslisekreteraren fortfarande befunnits kunna kvarstå å extra stat. Den å departementets regeringsrättsbyrå placerade andre kanslisekreteraren har ansetts böra uppföras å ordinarie stat.

Slutligen hava vissa förändringar föreslagits beträffande å departementets stat uppförda kvinnliga biträdes- och vaktmästarebefattningar.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle den ordinarie staten för departementet, avsedd att gälla från och med den 1 juli 1920, bliva av följande utseende:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Ortstillägg	Summa	
1 statssekreterare, arvode ...	—	—	—	11,000	Av detta arvode anses 3,000 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.
1 expeditionschef, arvode ...	—	—	—	10,000	Av detta arvode anses 2,800 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.
1 kansliråd	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
3 dito	15,000	7,500	1,800	24,300	
1 byråchef för lagärenden, arvode	—	—	—	8,100	Av detta arvode anses 2,500 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.
1 förste kanslisekreterare ...	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
4 dito ...	14,400	7,200	1,600	23,200	
1 förste aktuarie	3,600	1,800	400	5,800	
1 registrator	2,600	1,600	300	4,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
1 andre kanslisekreterare ...	2,200	1,500	300	4,000	
2 dito ...	4,400	3,000	600	8,000	
1 kvinnligt biträde av tredje lönegraden	1,500	700	200	2,400	Efter 5 år kan avlöningen höjas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor utgöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.
1 kvinnligt biträde av andra lönegraden	1,300	500	200	2,000	
3 kvinnliga biträden av d:o...	3,900	1,500	600	6,000	
1 kvinnligt biträde av första lönegraden	1,100	300	200	1,600	
5 kvinnliga biträden av d:o...	5,500	1,500	1,000	8,000	
1 förste vaktmästare.....	1,100	650	150	1,900	Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kronor, efter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor.
1 vaktmästare	900	550	150	1,600	
1 dito	900	550	150	1,600	
Till amanuenser, extra biträden och vikariatsersättningar m. m.	—	—	—	20,000	
Summa kronor	—	—	—	157,900	

Anm. Därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och elektriskt ljus, där sådant anordnats, anvisas vaktmästare, skall av lönen avstås för bostad med bränsle 300 kronor för år samt för lyse 25 kronor om året. Därest vaktmästare åtnjuter enbart bostad eller bostad med värme, men icke i övrigt erforderligt bränsle, ävensom då bostadsförmån är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava ovan sagda värde, skall det ankomma på Kungl. Maj:t att efter omständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum. Förmånen av lyse innebär allenast rätt till en årlig maximiförbrukning av elektrisk ström intill högst 100 kw.-timmar. Åtnjutes lyse, skall vaktmästaren själv bekosta armatur och lampor. I övrigt skola i fråga om förmån av bostad m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse bestämmelserna i § 3 av kungl. kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare (Sv. F. S. 1918 nr 836).

Liksom tidigare skulle departementschefen äga åtnjuta biträde från vederbörande verk vid beredning av ärenden rörande bankväsendet och kontrollväsendet. Framställning angående anslag, med oförändrat belopp, 4,700 kronor, för det förra av dessa ändamål har gjorts under sjunde huvudtiteln i årets statsverksproposition.

Å extra stat för år 1921 hava vidare medel äskats för ett tilläggsarvode å 1,200 kronor till förste kanslisekreteraren å regeringsrättsbyrån, vilken inom byrån tjänstgör såsom extra föredragande, ävensom för avlönande, envar med 3,900 kronor, av två extra andre kanslisekreterare, en å budgetbyrån och en å den kommunala finansbyrån. Erforderligt anslag å extra stat skulle alltså utgöra 9,000 kronor.

Av de å 1920 års extra stat uppförda anslagen skulle från och med år 1921 komma att uteslutas anslagen till: extra byråchef för lagärenden å 8,100 kronor; fyllnadsarvode åt föredragande av ärenden rörande elektriska anläggningar m. m., beräknat för helt år till 2,100 kronor; förstärkning av arbetskrafterna å departementets regeringsrättsbyrå å 6,725 kronor.

Summan av de för departementet — utom för departementschefen — erforderliga anslagen å såväl ordinarie som extra stat uppgår enligt Kungl. Maj:ts förslag till 171,600 kronor.

För senare halvåret 1920 skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag kostnaderna för finansdepartementet — frånsett anslagen till departementschefen och till biträde för beredning av bankärenden — utgöra hälften av den nya avlöningsstatens slutsumma jämte hälften av de för år 1921 erforderliga extra anslag eller sålunda tillhopa 83,450 kronor. Under förutsättning att för bestridande av dessa kostnader i främsta rummet tages i anspråk den på senare halvåret 1920 belöpande delen av de å riksstaten för nämnda år redan beviljade anslagen till departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, till en extra byråchef för lagärenden och till förstärkning av arbetskrafterna å departementets regeringsrättsbyrå, tillhopa 74,062 kronor 50 öre, skulle för uppehållande av finansdepartementets verksamhet enligt den nya organisationen under tiden 1 juli—31 december 1920 å tilläggsstat för nämnda år erfordras ett anslag av 9,387 kronor 50 öre eller i avrundat tal 9,400 kronor.

Utskottets yttrande.

Beträffande de ärenden, som böra av finansdepartementet handläggas, har av herrar Öhngren och Lübeck yrkats, att ärenden rörande bank-, fond- och hypoteksväsendet skola överflyttas från detta departement till handelsdepartementet. Enligt utskottets mening finnas icke

tillräckliga skäl för vidtagande av en dylik överflyttning. Bankinspektionen, vilken denna fråga närmast berör, har ej heller ansett sig böra tillstyrka överflyttningen.

Jämväl det av herr Molin väckta förslaget om vissa försäkringsärendens handläggning i finansdepartementet i stället för, som av Kungl. Maj:t föreslagits, i handelsdepartementet anser sig utskottet sakna skäl tillstyrka.

Utskottet ansluter sig beträffande ärendesfördelningen, såvitt finansdepartementet angår, till Kungl. Maj:ts förslag.

Den ifrågasatta nya organisationen av departementet har utskottet — oberoende av vilket beslut, som må komma att fattas rörande det ifrågasatta riksräkenskapsverket — funnit ändamålsenlig och därför ansett sig böra tillstyrka.

Ecklesiastikdepartementet.

Kungl. Maj:ts förslag.

Till ecklesiastikdepartementets handläggning skulle enligt Kungl. Maj:ts förevarande förslag hänföras följande ärendesgrupper, nämligen:

ärenden angående

kyrkoväsendet; prästämbetets utövning; prästerskapets, kantorernas och kyrkobetjäningens avlöning och övriga förmåner; ecklesiastika boställen;

rikets ecklesiastika indelning och indelning i skoldistrikt;

kyrkostämma och den kyrkliga kommunen, i vad dessa ärenden ej tillagts annat departement;

arkiv-, biblioteks- och museiväsendet, i vad det ej ankommer på annat departement;

vitterhet och skön konst samt för konstens utövande avsedd undervisning; teaterväsendet;

universitets- och högskoleväsendet samt vetenskaplig verksamhet i övrigt, i den mån ej undantag särskilt göres;

skol- och undervisningsväsendet, i den mån ej undantag särskilt göres;

allmän folkbildning och folkuppfostran; abnormundervisning; vården av vanartade och i sedligt avseende försummade barn; yrkesundervisning, i vad den ej ankommer på annat departement;

biografväsendet;

undervisningsstatistik.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att vissa ärenden angående nykterhetsverksamheten samt en del ärenden rörande vissa sjukhus överflyttas till andra departement, samt att i stället till ecklesiastikdepartementet hänföras ärenden rörande biografväsendet och kungl. teatrarna.

Till ecklesiastikdepartementet skulle vid sådant förhållande komma att höra följande verk, stater och inrättningar:

riks- och landsarkiv;

kungl. biblioteket och övriga bibliotek, vilka ej tillhöra annat departement;

nationalmuseet; naturhistoriska riksmuseet; livrustkammaren; nordiska museet samt övriga museer, som ej tillhöra annat departement;

ecklesiastikstaten;

akademier samt vittra och lärda samfund, med undantag av sådana, som tillhöra annat departement;

riksantikvarien; riksheraldikern;

kungl. teatrarna;

Nobelstiftelsen;

kanslern för rikets universitet;

universitet och högskolor, med undantag av högskolor, som tillhöra annat departement; tandläkarinstitutet; farmaceutiska institutet;

serafimerlasarettet; akademiska sjukhuset i Uppsala; Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund; allmänna barnbördshuset i Stockholm;

skolöverstyrelsen;

högre lärarinneseminariet i Stockholm; allmänna läroverk;

anstalter för folkundervisning och abnormundervisning; skyddshem för vanartade och i sedligt avseende försummade barn;

anstalter för yrkesundervisning och andra läroanstalter, där ej dylik anstalt hör under annat departement;

statens biografbyrå;

gymnastiska centralinstitutet; stadionstyrelsen;

anstalter för pensionering av befattningshavare, hörande under ecklesiastikdepartementet samt deras änkor och barn;

milda stiftelser för ändamål, vilkas tillgodoseende ej tillkommer under annat departement lydande myndighet.

Ifrågavarande omgruppering av ärenden har icke ansetts böra föranleda någon ändring i departementets stat.

I annat sammanhang kommer emellertid att av Kungl. Maj:t föreslås en överflyttning av departementets statistiska avdelning till skolöverstyrelsen. Härav påkallas en ändring i departementets ordinarie avlöningsstat så till vida, att de för statistiska avdelningen för närvarande å stat uppförda befattningarna jämte en vaktmästarbefattning utgå ur staten, samt den till amanuenser, extra biträden och vikariatsersättningar uppförda anslagsposten minskas med ett belopp av 6,500 kronor. Vidare förorsakas av förenämnda överflyttning en minskning av den vid departementets avlöningsstat fogade övergångsstaten med 5,800 kronor.

Ecklesiastikdepartementets ordinarie avlöningsstat, avsedd att gälla från och med den 1 januari 1921, skulle alltså enligt Kungl. Maj:ts förslag bliva följande:

	Lön	Tjänstgörings-penningar	Orts-tillägg	Summa	
1 statssekreterare, arvode	—	—	—	11,000	Av detta arvode anses 3,000 kr. motsvara tjänstgörings-penningar.
1 expeditionschef, arvode	—	—	—	10,000	Av detta arvode anses 2,800 kr. motsvara tjänstgörings-penningar.
1 kansliråd	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr.
5 dito	25,000	12,500	3,000	40,500	
1 förste kanslisekreterare	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.
5 dito	18,000	9,000	2,000	29,000	
1 registrator	2,600	1,600	300	4,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.
1 andre kanslisekreterare	2,200	1,500	300	4,000	
7 dito	15,400	10,500	2,100	28,000	
1 kvinnligt biträde av tredje graden	1,500	700	200	2,400	Efter 5 år kan avlöningen höjas med 200 kr., efter 10 år med ytterligare 200 kr. och efter 15 år med än ytterligare 200 kr.; skolande av varje ålderstillägg 100 kr. utgöra lön och 100 kr. tjänstgöringspenningar.
1 dito	1,500	700	200	2,400	
1 kvinnligt biträde av andra graden	1,300	500	200	2,000	
1 dito	1,300	500	200	2,000	
1 kvinnligt biträde av första graden	1,100	300	200	1,600	
4 kvinnliga biträden av dito	4,400	1,200	800	6,400	
1 förste vaktmästare	1,100	650	150	1,900	Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kr., efter 6 år med ytterligare 100 kr. och efter 9 år med än ytterligare 100 kr.
1 vaktmästare	900	550	150	1,600	
2 dito	1,800	1,100	300	3,200	
Till amanuenser, extra biträden och vikariatsersättningar	—	—	—	29,650	
Summa kronor	—	—	—	194,050	

Anm. Därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och elektriskt ljus, där sådant anordnats, anvisas åt vaktmästare, skall av lönen avstås för bostad med bränsle 300 kronor samt för lyse 25 kronor för år. Därest vaktmästare åtnjuter enbart bostad eller bostad med värme, men icke i övrigt erforderligt bränsle, ävensom då bostadsförmånen är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava ovan sagda värde, skall det ankomma på Kungl. Maj:t att efter omständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum. Förmånen av lyse innebär allenast rätt till en årlig maximiförbrukning av elektrisk ström intill högst 100 kw.-timmar. Den, som åtnjuter lyse, skall själv bekosta armatur och

lampor. I övrigt skola i fråga om förmånen av bostad m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse bestämmelserna i § 3 av kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare. (Sv. förf.-saml. 1918 nr 836.)

Övergångsstaten för departementet skulle, likaledes från och med den 1 januari 1921, erhålla följande utseende:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Ortstillägg	Summa	
Övergångsstat.					
1 kanslisekreterare	2,500	1,500	—	4,000	Härtill komma två ålderstillägg till lönen, vartdera å 500 kr.
Provisoriskt avlöningstillägg till denne enligt de för år 1917 gällande grunder för dylikt avlöningstillägg	700	100	400	1,200	
Säger	—	—	—	5,200	

Från och med år 1921 skulle alltså det ordinarie anslaget till ecklesiastikdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli minskas från dess nuvarande belopp, 222,550 kronor, med 28,500 kronor till 194,050 kronor och det ordinarie anslaget till övergångsstat för departementet, nu 11,000 kronor, med 5,800 kronor till 5,200 kronor.

Utöver de ordinarie anslagen erfordras emellertid, i likhet med vad för år 1920 beviljats, på extra stat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, å 17,200 kronor till extra föredragande m. m. inom ecklesiastikdepartementet.

Utskottets yttrande.

Vad Kungl. Maj:t i fråga om ecklesiastikdepartementet föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Jordbruksde-

Kungl. Maj:ts förslag.

Beträffande de ärenden, som för närvarande handläggas å jordbruksdepartementet, skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag frågor berörande väg-, färj-, och brohållningsskyldighet samt fiskedammar överföras till kommunikationsdepartementet, ävensom frågor rörande statens gruvegendom samt torvhantering och slöjd överföras till handelsdepartementet.

Till jordbruksdepartementet skulle åter från finansdepartementet överföras ärenden angående stormvarningsanordningar vid rikets kuster.

Jordbruksdepartementets verksamhetsområde skulle alltså komma att omfatta

ärenden rörande

jordbruk och lantmannanäringar med därtill hörande försöks- och undervisningsväsende; fiske;

egnahemsväsendet och därmed i samband stående jordförmedling; jordbrukskooperation;

stuteriväsendet och hästaveln;

det civila veterinärväsendet; husdjurssjukdomar; veterinärundervisning;

den kronans fasta egendom, som ej med stadgad åborätt innehaves eller är till visst statsändamål anslagen och till följd därav antingen till omedelbart begagnande upplåten eller ställd under särskild ämbetsmyndighets vård;

statens och andra allmänna skogar ävensom kronans överloppsmarker och oavvittrade marker; enskildas skogar; skogshushållning med därtill hörande försöks- och undervisningsväsende; jakt;

naturminnesmärken; nationalparker;

lantmäteriet samt jorddelnings- och avvittringsväsendet;

allmänna kartväsendet;

geologiska samt meteorologiska och hydrografiska undersökningar;

stormvarningsanordningar;

tillämpning av vattenlagen, utom i vad angår vattendomstolarna och deras personal;

flottning.

Vid denna ärendesfördelning skulle till jordbruksdepartementet höra följande verk, stater och inrättningar:

domänstyrelsen och skogsstaten; statens skogsförsöksanstalt; skogsvårdsstyrelserna; skogshögskolan och skogsskolorna; domänintendenter;

lantbruksstyrelsen; statens lantbruksingenjörer; statskonsulenter och statens instruktörer i särskilda delar av lanthushållningen;

statens fiskeriadministration;

centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet;

lantbrukets undervisningsanstalter; hushållningssällskapen; inrättningar för främjandet av lantbruket eller dess binäringar;

stuteriöverstyrelsen och stuteristaten;

den civila veterinärstaten; veterinärhögskolan; veterinärinrättningen i Skara; statens veterinärbakteriologiska anstalt;

lantmäteristyrelsen och lantmäteristaten;

kommissionen för de allmänna kartarbetena;

rikets allmänna kartverk;

Sveriges geologiska undersökning;

statens meteorologisk-hydrografiska anstalt;
svenska hydrografisk-biologiska kommissionen;
jordbrukskommissionerna;
lantbruksakademien.

I fråga om departementets organisation har allenast den förändringen föreslagits, att en andre kanslisekreterartjänst skulle uteslutas ur staten.

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande jordbruksdepartementet tillkommer, såsom ovan nämnts, ej statsutskottet att avgiva yttrande.

Handelsdepartementet.
Kungl Maj:ts förslag.

Enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle till handelsdepartementet hänföras ärenden rörande:

in- och utrikeshandel;
handelshögskoleväsendet;
kommersiell information, i den mån ärendena ej tillhöra utrikesdepartementet;
industri; torvhantering; hantverk och annan dylik hantering; slöjd, bergs- och brukshantering;
lärlingsväsendet;
statens gruvegendom;
patent; skydd för varumärken, mönster och modeller;
elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring, med undantag av elektriska spårvägs- och järnvägsanläggningar;
eldfarliga oljor; explosiva varor;
normalpapper och normalbläck;
aktiebolag, med undantag av bank- och järnvägsaktiebolag; handelsbolag och enkla bolag; rätt för utlänning att vara styrelseledamot i svenskt bolag samt att i riket idka handel eller annan näring;
det affärsmässiga försäkringsväsendet;
in- och utrikes sjöfart; lots- och fyrväsendet, livräddningsväsendet; navigationsundervisningen; skeppsmätningsväsendet; registrering av fartyg; sjöfartssäkerhet; befäl å svenska handelsfartyg; mönstring av sjöfolk;
näringsstatistik.

I anslutning till ovannämnda ärendesfördelning skulle till handelsdepartementet höra följande verk, stater och inrättningar, nämligen:
kommerskollegium och bergsstaten;
lotsstyrelsen och lotsverket;
patent- och registreringsverket;

försäkringsinspektionen;
nautisk-meteorologiska byrån;
statens provningsanstalt;
fartygsinspektionens befattningshavare;
statens torvtjänstemän;
statens instruktörer i husslöjd;
inspektörer över elektriska anläggningar;
kontrollanter för undersökning av eldfarliga oljor;
sprängämnesinspektionen;
navigationsskolorna;
sjömanshusen;
direktionen över handelsflottans pensionsanstalt;
järnkontoret;
allmänna försäkringsanstalter;
auktoriserade handelskammare;
ingenjörsvetenskapsakademien.

Beträffande personalbehovet i det nyorganiserade departementet har Kungl. Maj:t ansett tillräckligt, att å departementets stat uppföras en statssekreterare, tillika expeditionschef, jämte erforderligt biträde åt honom, ävensom personal, avsedd för departementets indelning å två byråer. Härtill skulle komma en registrator, fem kvinnliga biträden och tre vaktmästare.

För amanuenser, extra biträden och vikariatsersättningar har beräknats ett belopp av 15,000 kronor.

Å extra stat har därjämte medel äskats dels för avlönande av en byråchef för tekniska ärenden, avsedd att tillföra handelsdepartementet erforderlig praktisk och teknisk sakkunskap. Slutligen har likaledes å extra stat begärts ett särskilt arvode å 1,200 kronor till chefen för kommerskollegii upplysningssektion för verkställandet av vissa utredningar och undersökningar inom departementet.

Handelsdepartementets ordinarie stat är avsedd att från och med den 1 juli 1920 träda i kraft och erhålla följande utseende:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Ortstillägg	Summa	
	Kronor				
1 statssekreterare och expeditionschef, arvode	—	—	—	11,000	Av detta arvode anses 3,000 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.
1 kansliråd	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 dito	5,000	2,500	600	8,100	
1 förste kanslisekreterare	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
3 dito	10,800	5,400	1,200	17,400	
1 registrator	2,600	1,600	300	4,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
1 andre kanslisekreterare	2,200	1,500	300	4,000	
2 dito	4,400	3,000	600	8,000	
1 kvinnligt biträde av tredje graden	1,500	700	200	2,400	Efter 5 år kan avlöningen höjas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor; skolande av varje ålderstillägg 100 kronor utgöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.
1 kvinnligt biträde av andra graden	1,300	500	200	2,000	
1 kvinnligt biträde av första graden	1,100	300	200	1,600	
2 kvinnliga biträden av dito	2,200	600	400	3,200	
1 förste vaktmästare	1,100	650	150	1,900	Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kronor, efter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor.
1 vaktmästare	900	550	150	1,600	
1 dito	900	550	150	1,600	
Till amanuenser, extra biträden och vikariatsersättningar	—	—	—	15,000	
Summa kronor	—	—	—	96,200	

Anm. Därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och elektriskt ljus, där sådant anordnats, anvisas åt vaktmästare, skall av lönen avstås för bostad med bränsle 300 kronor samt för lyse 25 kronor för år. Därest vaktmästare åtnjuter enbart bostad eller bostad med värme, men icke i övrigt erforderligt bränsle, ävensom då bostadsförmånen är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava ovan sagda värde, skall det ankomma på Kungl. Maj:t att efter omständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum. Förmånen av lyse innebär allenast rätt till en årlig maximiförbrukning av elektrisk ström intill högst 100 kw.-timmar. Åtnjutes lyse, skall vaktmästaren själv bekosta armatur och lampor. I övrigt skola i fråga om förmån av bostad m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse bestämmelserna i § 3 av kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare. (Sv. förf.-saml. 1918 nr 836.)

Härtill skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag från och med den 1 juli 1920 å extra stat komma årliga arvoden

till en extra byråchef för tekniska ärenden..... kronor 12,000
» biträde i ärenden rörande kommersiell upplysning ..... » 1,200

För handelsdepartementet skulle alltså enligt Kungl. Maj:ts förslag i riksstaten för år 1921 upptagas *dels* ett ordinarie anslag, svarande mot avlöningsstatens slutsumma, eller 96,200 kronor, *dels ock* ett extra anslag å 13,200 kronor. Beträffande senare hälften av år 1920 skulle för upprätthållandet av handelsdepartementets verksamhet under nämnda tid erfordras hälften av nyssberörda båda belopp eller 54,700 kronor. För täckande av en del av sistnämnda summa skulle tagas i anspråk de besparingar å respektive 3,400 och 2,000 kronor, som, enligt vad förut sagts, i och med den nya departementsindelningens ikraftträdande skulle uppstå å de för sjöförsvars- och jordbruksdepartementen å riksstaten för år 1920 redan anvisade ordinarie anslag. Återstående beloppet, 49,300 kronor, har äskats å tilläggsstat för år 1920.

Utskottets yttrande.

Såsom utskottet här ovan anfört, har utskottet icke funnit skäl tillstyrka de motionsvis framställda förslagen om ändringar i den av Kungl. Maj:t uppgjorda ärendesfördelningen de särskilda departementen emellan. Utskottet ansluter sig följaktligen, även vad handelsdepartementet vidkommer, härutinnan till Kungl. Maj:ts förslag.

Vad därefter den tilltänkta organisationen av handelsdepartementet angår, har utskottet icke funnit anledning till erinran i fråga om departementets ordinarie stat.

Då utskottet funnit i huvudsak samma synpunkter, som ovan vid behandlingen av kommunikationsdepartementet anförts, kunna göras gällande mot inrättande jämväl vid handelsdepartement av en särskild byråchef för tekniska ärenden, har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Kungl. Maj:ts förslag om beredande av särskild ersättning i form av arvode å 1,200 kronor åt chefen för kommerskollegii upplysningssektion för dennes biträde med vissa ärenden i departementet, finner utskottet mindre lämpligt. Enligt utskottets mening bör ifrågavarande tjänsteman även utan särskild ersättning i fall av behov stå till departementets förfogande. Det av departementschefen omnämnda särskilda arvode, som utgått till byråchefen i bank- och fondinspektionen, har

tillerkänts honom såsom ordinarie föredragande i finansdepartementet och är alltså av annan natur än det nu föreslagna. På grund av vad sålunda anförts och då förslaget i denna del synes utskottet kunna medföra vittgående konsekvenser, vilka icke nu kunna överblickas, har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka detsamma.

De jämkningar, utskottet föreslagit i fråga om departementets organisation, föranleda, att något anslag å extra stat för år 1921 icke erfordras, samt att medelsbehovet å tilläggsstaten för år 1920 kan för handelsdepartementets del nedsättas från föreslagna 49,300 kronor till 42,700 kronor.

I övrigt har utskottet icke funnit Kungl. Maj:ts förevarande förslag givna anledning till erinran.

Anslagens upptagande staten m. m.

Från och med år 1921 hava statsanslagen avsetts att fördelas på de olika huvudtitlarna enligt nedanstående indelning:

första	huvudtiteln	hov- och slottsstaterna
andra	»	justitiedepartementet
tredje	»	utrikesdepartementet
fjärde	»	försvarsdepartementet
femte	»	socialdepartementet
sjätte	»	kommunikationsdepartementet
sjunde	»	finansdepartementet
åttonde	»	ecklesiastikdepartementet
nionde	»	jordbruksdepartementet
tionde	»	handelsdepartementet
elfte	»	pensionsväsendet.

Den förändrade huvudtitelsindelningen har emellertid, med hänsyn till att för år 1920 riksstat redan fastställts, icke ansetts böra träda i tillämpning förrän med ingången av år 1921, vadan tilläggsstaten till 1920 års riksstat, uppställts enligt nu gällande indelning.

Beträffande anslagsbehoven för senare halvåret 1920 har Kungl. Maj:t ansett, att de för de nuvarande statsdepartementen, med undantag av utrikesdepartementet, å riksstaten för år 1920 redan beviljade anslag böra, i den mån de belöpa å årets sista hälft, tagas i anspråk för bestridandet av kostnaderna för departementen i deras nya gestaltning, samt där så erfordras förstärkningsanslag beviljas.

anslag och vartill planerna i nu föreliggande slutligt skick utarbetats i enlighet med riksdagens egna direktiv.

Beträffande kostnaderna för utförandet av dessa arbeten vill utskottet visserligen framhålla, att de av 1919 års riksdag uttalade förväntningarna beträffande ett nedbringande av utgifterna härför icke uppfyllts, men anser sig dock utskottet, med hänsyn till vad av byggnadsstyrelsen härutinnan anförts, icke kunna förorda någon nedsättning i det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet. Utskottet vill emellertid icke underlåta att framhålla nödvändigheten av att vid arbetets utförande den största uppmärksamhet ägnas möjligheten av att nedbringa kostnaderna, så att åtminstone ytterligare anslag utöver de nu beräknade må kunna undvikas.»

Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört, hemställde utskottet, att riksdagen måtte för utförande, i enlighet med i statsrådsprotokollet över civilärenden den 7 januari 1920 angivet förslag, av om- och påbyggnadsarbeten å de i kvarteret Grönlandet norra i Stockholm befintliga byggnaderna, utöver de av riksdagen härför anslagna belopp, sammanlagt 2,500,000 kronor, å extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag å 2,400,000 kronor.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hava kamrarna återförvisat ärendet till utskottet för ny behandling.

Av vad vid ärendets behandling i kamrarna förekommit, synes framgå, att återremissen föranletts av tvivelsmål angående lämpligheten av utskottets uttalanden ifråga om kostnaderna för byggnadsföretaget och det därav betingade anslagsbehovet.

Med anledning härav har utskottet, efter inhämtande av ytterligare upplysningar i ärendet, tagit detsamma under förnyat övervägande och därvid funnit sig böra inskränka utlåtandet i berörda avseende till följande uttalande.

Beträffande kostnaderna för utförandet av byggnadsarbetena vill utskottet visserligen framhålla, att de av 1919 års riksdag uttalade förväntningarna beträffande ett nedbringande av utgifterna härför icke uppfyllts, men anser sig dock utskottet, med hänsyn till vad av byggnadsstyrelsen härutinnan anförts, icke kunna förorda någon nedsättning i det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet. Utskottet vill emellertid icke underlåta att framhålla nödvändigheten av att vid arbetets utförande den största uppmärksamhet ägnas möjligheten av att nedbringa kostnaderna härför.